

Magyar búcsújáróhelyek: Mátraverebély-Szentkút

A kolostor és a hegyek csöndje, a paraszti munka kemény áhítata fogad Szentkúton bennünket. Hétköznapi jöttünk ide, gondolkodhatunk eleget. A templom előtt ülünk. Jól esik nemes vonalaiban és díszleteiben, a hegyekben és erdőkben gyönyörködnünk. E misztikus hangulatért még az új freskók mézes-mázos ürességét is elnézzük. Azt hisszük pedig, hogy éppen ilyen helyeken kellene a legnagyobb művészi teljesítményeknek megvalósulniuk, hogy szépségüket a kegyhely jámbor tekintélye megszentelje és ajánlja a híveknek. Ülünk a templom előtt és a *Hungaria franciscana* képeit idézgetjük magunkban.

Látjuk a középkort, amikor a barátok a magyar néplélek nevelése mellett missziós területeken is küzdenek. Térítgetik a pogány kunokat és a tartományokban élő szakadárokat és eretnekeket. Látjuk a török időket, amikor a barátok magától értetődő természetességgel maradnak híveik mellett. Elfogadják az adott helyzetet. Vállalják a helytállás reménytelennek látszó hősiességét. Az ország földrajzi és szellemi értelemben romokban, a kereszténység fájdalmas megosztottságban. Mindenki menekül biztosabb helyekre, csak az egyszerű nép marad apái földjén. A barátok velük maradnak, pásztorok, akik mindenüket odaadják juhaikért. A gyöngyösi klostrom a palóc, a szegedi az alföldi, a csíksomlyai pedig a székely katolikus néplélek gondozásában és megmentésében igazán örök érdemeket szerzett. Látjuk a 18. század nagy vajúdságait. A magyar katolicizmus egyetemes megújulásában, léleképítésében a barátok szintén ott vannak az elsők között. Az égető paphiány miatt az új települések – az ország új népvándorlásnak és új letelepedésnek színhelye – lelki gondozása órájuk várakozik, vállalják ezt a missziót is. Az újjászületett és folyton szaporodó ferences kolostorok egy-egy vidék vallásos népeletének irányítói, újszerű áhítatformák forrásai, jámbor társulatok középpontjai. Ekkor alakulnak ki a híres ferences búcsújáróhelyek is: Radna, Gyúd, Andocs, Szeged, Csíksomlyó, Mátraverebély, amelyek az új magyar népiség kialakításában, nevelésében olyan nagy szerepet játszanak. E búcsújáróhelyek megvalósítják a magyar nép és nemzetiségek katolikus jellegű szintézisét, a békés együttélés lelki föltételeit, ami politikai síkon azóta sem sikerült. Adósok vagyunk ezzel is, a búcsújáróhelyek szellemtörténetének megírásával. A barátok lelki hatása a 19. század nagy világnézeti és gazdasági válságait is átvészeli, hogy vállalhassa a 20. század nagy franciskánus feladatait, elsősorban azt, hogy meggyőzzön bennünket a ferences virtus, a szegénység és alázat szépségéről.

E ferences múltnak egyik legszebb bizonyága és e jövődőlőnek záloga Szentkút is. Valami különös aszkézis nyomai és jelei mindenfelé. A remetebarangok ott fönnek a hegyoldalban mintha Rivo Torto áldott szegénységére, Monte Verna misztikus izzására emlékeztetnének. A templommal szemben hosszú sor „menedékház”, ami azonban csak annyit jelent, hogy az eső nem esik beléjük. Majd minden palóc falnak van itt külön hajléka. Csak ennyire telt szegénységükből. A lélek ügye az első, ki törődnék itt, Mária közelében a számár testvér kényelmében? A középkori templomalvás titokzatos képei villannak meg előttünk.

Szentkút jámbor híre igazán a 18. században kezd kibontakozni. Történetét az isteni malasztnak csodálatos művei ékesítik. Alkalmunk volt P. Silverius házfőnök úrral beszélgetni. Elmondja, hogy Szentkút napjainkban nagyobb hódításokat tesz, mint valaha. Még nemrég is szinte csak palócok és jászok keresték föl, ma már jóformán egész katolikus magyar nép Mátraverebély lelki hatása alatt áll. Az évi áldozások száma 90.000-re tehető. Ez a szép eredmény természetesen a rendre is nemes kötelességeket ró. Legnagyobb gond az elszállásolás, a búcsúok megfelelőbb elhelyezése. Tervbe vették modern, nagyszabású, higiénikus zárándokház építését, mely a pax et bonum szellemében egyúttal lelki gyakorlatos célokat is szolgálna. Valami egyetemes népi újjászületés látomása csillog a szentkúti gárdián szemében.

A mátraverebélyi Szentkúton a búcsújárás a népáhítatnak nemcsak hagyományos, eltűrt, de nem istápolat megnyilatkozása, mint, sajnos, annyi más helyen, hanem ott korszerű, újszerű vonásokkal is iparkodnak a lelkek üdvösségére kiegészíteni. A Kegyelem szentkúti forrása mindnyájunkat vár, hogy vizében újjászülessünk.

Forrás: Korunk Szava VII. évfolyam 20. szám 1937. 596.